
PRIJATÉ TEXTY

P8_TA(2016)0422

Situácia v severnom Iraku/Mosule

Uznesenie Európskeho parlamentu z 27. októbra 2016 o situácii v severnom Iraku/Mosule (2016/2956(RSP))

Európsky parlament,

- so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia z 27. februára 2014 o situácii v Iraku¹, z 18. septembra 2014 o situácii v Iraku a Sýrii a ofenzíve IŠ vrátane prenasledovania menšín² a z 12. februára 2015 o humanitárnej kríze v Iraku a Sýrii, najmä v súvislosti s IŠ³, z 12. marca 2015 o nedávnych útokoch a únosoch zo strany ISIS/Dá'iš na Blízkom východe zameraných predovšetkým proti Asýrčanom⁴ a zo 4. februára 2016 o systematickom masovom vyvražďovaní náboženských menšín zo strany tzv. ISIS/Dá'iš⁵,
- so zreteľom na závery Rady z 23. mája 2016 o regionálnej stratégii EÚ pre Sýriu a Irak, ako aj hrozbe ISIS/Dá'iš, zo 14. decembra 2015 o Iraku, zo 16. marca 2015 o regionálnej stratégii EÚ pre Sýriu a Irak, ako aj pre hrozbu ISIS/Dá'iš, z 20. októbra 2014 o kríze ISIS/Dá'iš v Sýrii a Iraku, z 30. augusta 2014 o Iraku a Sýrii, zo 14. apríla 2014 a z 12. októbra 2015 o Sýrii a z 15. augusta 2014 o Iraku,
- so zreteľom na vyhlásenia podpredsedníčky Komisie/vysokej predstaviteľky (PK/VP) Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku o Iraku a Sýrii,
- so zreteľom na rezolúciu č. 2091 (2016) o zahraničných bojovníkoch v Sýrii a Iraku, ktorú 27. januára 2016 prijalo Parlamentné zhromaždenie Rady Európy,
- so zreteľom na ministerské stretnutie pre stabilizáciu Mosulu združujúce 22 krajín, OSN, EÚ a Ligu arabských štátov, ktorému spolupredsedali Francúzsko a Irak a ktoré sa konalo 20. októbra 2016 v Paríži s cieľom vypracovať plán na ochranu civilistov a distribúciu pomoci a riešiť otázky týkajúce sa správy oblastí nedávno oslobodených spod vlády ISIS/Dá'iš,
- so zreteľom na Rímsky štatút Medzinárodného trestného súdu, prijatý v roku 1998, a

---

¹ Prijaté texty, P7_TA(2014)0171.

² Ú. v. EÚ C 234, 28.6.2016, s. 25.

³ Ú. v. EÚ C 310, 25.8.2016, s. 35.

⁴ Ú. v. EÚ C 316, 30.8.2016, s. 113.

⁵ Prijaté texty, P8_TA(2016)0051.

jeho ustanovenia o jurisdikcii v súvislosti so zločinom genocídy, zločinmi proti ľudskosti, vojnovými zločinmi a zločinom agresie,

- so zreteľom na Chartu Organizácie Spojených národov,
  - so zreteľom na článok 123 ods. 2 a 4 rokovacieho poriadku,
- A. keďže iracká armáda s podporou globálnej koalície proti ISIS/Dá'iš a síl pešmergov kurdskej regionálnej vlády (KRG) a ľudových mobilizačných síl spustila operáciu na oslobodenie Mosulu, druhého najväčšieho irackého mesta, a viacerých miest a dedín v mosulskom koridore od ISIS/Dá'iš;
- B. keďže ISIS/Dá'iš nastolil v Mosule tvrdý režim; keďže obyvatelia, ktorým sa nedávno podarilo uniknúť, podávali svedectvá o tom, že ľudia hladujú a zúfalo čakajú na oslobodenie;
- C. keďže Ninivská planina, Tal Afar a Sindžár, ako aj celý širší región, boli pôvodnou domovinou kresťanov (Chaldejcov/sýrskych Aramejcov/Asýrčanov), jezídov, sunnitských a šiítskych Arabov, Kurdov, Šabakov, Turkménov, Kakajov, Sabejcov/Mandeánov a iných, kde aj napriek obdobiam vonkajšieho násillia a prenasledovania po stáročia žili v duchu všeobecného pluralizmu, stability a komunálnej spolupráce do začiatku tohto storočia a okupácie veľkej časti tohto regiónu zo strany organizácie ISIS/Dá'iš v roku 2014;
- D. keďže Mosul je mnohoetnické mesto, kde sunitsko-arabská väčšina žije po boku Chaldejcov/sýrskych Aramejcov/Asýrčanov), Kurdov, jezídov, Šabakov, Kakajov a Turkménov (sunnitských a šiítskych Arabov); keďže oblasti v okolí mesta sú historicky etnicky a nábožensky rôznorodé, kde sa v okolí Ninivskej planiny sústreďujú kresťania, v okolí pohoria Sindžár jezidi a v oblasti Tal Afar moslimskí Turkméni; keďže v roku 2003 bolo v Iraku viac ako 1,5 milióna kresťanov, ale ich počet sa dnes znížil na menej ako 200 000 – 350 000, pričom mnohí z nich žijú v chudobe; keďže prítomnosť kresťanov a iných menšín v Iraku tradične mala obrovský sociálny význam, pretože výrazne prispievali k politickej stabilite, a keďže zánik týchto menšín v regióne bude mať ďalší destabilizačný účinok;
- E. keďže k Európskemu parlamentu, ktorý 4. februára 2016 uznal, že ISIS/Dá'iš pácha genocídu na kresťanoch, jezidoch a ďalších náboženských a etnických menšinách, sa pridali Rada Európy, ministerstvo zahraničných vecí Spojených štátov, Kongres Spojených štátov, parlament Spojeného kráľovstva, austrálsky parlament a iné národy a inštitúcie, ktoré uznali, že medzi krutosti, ktoré organizácia ISIS/Dá'iš pácha na náboženských a etnických menšinách v Iraku, patria vojnové zločiny, zločiny proti ľudskosti a genocída;
- F. keďže podľa Úradu vysokého komisára OSN pre utečencov (UNHCR) od roku 2014 prišlo o svoj domov v dôsledku vojny približne 3,3 milióna Iračanov a viac ako 1,5 milióna ľudí v Mosule žije pod bezprostrednou hrozbou násilného vysídlenia v priamom dôsledku operácie zameranej na opätovné získanie kontroly nad touto oblasťou;
- G. keďže UNHCR prevádzkuje päť táborov a je pripravený poskytnúť prístrešie 45 000 ľuďom utekajúcim z Mosulu a okolitých oblastí, pričom v nadchádzajúcich týždňoch

plánuje ich celkový počet zvýšiť na 11 táborov s kapacitou pre 120 000 osôb, pokiaľ sa vyčlení územie v bezpečných oblastiach mimo frontových línií; keďže rozpočet UNHCR na riešenie situácie v Mosule je v súčasnosti krytý len na úrovni tesne nad 38 %; keďže je potrebné financovať nielen prvotné prípravy, ale aj riešenie masového vysídľovania, ktoré by mohlo trvať celé zimné obdobie;

- H. keďže potrebné bezpečnostné podmienky je nutné zabezpečiť pre všetkých, ktorí boli nútení opustiť svoju vlasť alebo boli násilne vysídlení, aby sa čo najskôr začalo uplatňovať ich právo na návrat do domovských krajín;
- I. keďže Rada pre spoluprácu EÚ – Irak v rámci Dohody o partnerstve a spolupráci medzi Irakom a EÚ sa po druhýkrát stretla v Bruseli 18. októbra 2016, aby prediskutovala súčasné výzvy v oblasti humanitárnych otázok a stabilizácie v Iraku; keďže EÚ doposiaľ poskytla na humanitárnu pomoc v Iraku 134 miliónov EUR, z toho 50 miliónov EUR na pomoc Mosulu;
- J. keďže je dôležité zabezpečiť bezpečné útočisko všetkým komunitám vrátane Chaldejcov/sýrskych Aramejcov/Asýrčanov a ďalším ohrozeným spoločenstvám na Ninivskej planine;
- K. keďže v článku 2 irackej ústavy sa zaručujú plné náboženské práva každého jednotlivca na slobodu náboženského vyznania alebo viery a náboženských úkonov;
- L. keďže v článku 125 irackej ústavy sa zaručujú správne, politické, kultúrne práva a právo na vzdelanie pre rôzne národnosti, ako sú Turkméni, Chaldejci, Asýrčania a všetky ostatné zložky spoločnosti; keďže iracký premiér Hajdar al-Abádí 15. apríla 2015 vyhlásil: „Ak sa nedecentralizujeme, krajina sa rozpadne. Podľa mňa neexistujú žiadne obmedzenia decentralizácie.“;
- M. keďže prostredníctvom maximálnej autonómie a bezpečnostnej ochrany komunit na Ninivskej planine, v Tal Afare a Sindžare v rámci federatívnej Irackej republiky by sa obnovili a zachovávali základné ľudské práva vrátane vlastníckych práv pôvodných obyvateľov tohto regiónu;
  - 1. dôrazne podporuje operáciu Iraku na oslobodenie Mosulu od organizácie ISIS/Dá'íš; považuje túto operáciu za rozhodujúcu súčasť prebiehajúceho celosvetového úsilia o trvalú porážku ISIS/Dá'íš; vyjadruje presvedčenie, že Irak v tomto boji proti spoločnému nepriateľovi zvíťazí a oslobodí Mosul a ďalšie časti krajiny od ISIS/Dá'íš;
  - 2. opätovne potvrdzuje svoju plnú podporu nezávislosti, územnej celistvosti a zvrchovanosti Iraku, ako aj jeho právu prijať potrebné kroky na ich zachovanie;
  - 3. je znepokojený nedávnym napätím medzi regionálnymi aktérmi; vyzýva na plné rešpektovanie územnej celistvosti a zvrchovanosti Iraku a žiada o neuskutočňovanie vojenských akcií v Iraku bez súhlasu irackej vlády; zdôrazňuje, že je dôležité posilniť dialóg medzi Irakom a ostatnými krajinami v regióne s cieľom vybudovať bezpečnejší Blízky východ;
  - 4. pripomína, že iracké orgány musia prijať konkrétne kroky na ochranu civilistov počas kampane vrátane uplatňovania účinného riadenia a kontroly nad milíciami a prijatia všetkých možných preventívnych opatrení, aby sa zabránilo civilným obetiam a porušovaniu ľudských práv počas útoku; zdôrazňuje, že ozbrojené sily v teréne musia

počas operácií dodržiavať medzinárodné humanitárne právo a medzinárodné právo v oblasti ľudských práv;

5. vyjadruje svoju podporu Irackej republike a jej obyvateľstvu uznaním politicky, spoločensky a ekonomicky životaschopnej a udržateľnej provincie na Ninivskej planine a v regiónoch Tal Afar a Sindžár v súlade s právoplatnými prejavmi sebaurčenia pôvodného obyvateľstva;
6. zdôrazňuje, že právo na návrat vysídlených pôvodných obyvateľov z Ninivskej planiny, Tal Afaru a Sindžáru – z ktorých mnohí sú vysídlení v rámci Iraku – do domoviny ich predkov, by malo byť politickou prioritou irackej vlády podporovanej EÚ a členskými štátmi, ako aj medzinárodným spoločenstvom; zdôrazňuje, že s podporou vlády Irackej republiky a kurdskej regionálnej vlády by sa mali plne obnoviť základné ľudské práva vrátane vlastníckych práv týchto národov, ktoré by mali mať prednosť pred akýmkoľvek vlastníckymi nárokmi iných osôb;
7. zdôrazňuje, že domorodé spoločenstvá z Ninivskej planiny, Tal Afaru a Sindžáru, teda kresťania (Chaldejci/sýrski Aramejci/Asýrčania), jezídi, Turkméni a iní, majú vo federálnej štruktúre Irackej republiky právo na bezpečnosť a regionálnu autonómiu;
8. dôrazne odsudzuje pokračujúce násilie a masové popravky zo strany ISIS/Dá'iš v Iraku; vyjadruje hlboké znepokojenie nad neustálymi správami o tom, že ISIS/Dá'iš využíva deti, staršie osoby, ženy a zraniteľné osoby ako štíty proti prebiehajúcim vojenským operáciám na oslobodenie severného Iraku;
9. berie na vedomie varovanie humanitárneho koordinátora OSN, že nie je k dispozícii dostatok finančných prostriedkov v prípade potenciálnych núdzových humanitárnych situácií v bezprecedentnom rozsahu vyplývajúcich z mosulskej ofenzívy; víta angažovanie sa EÚ v Iraku, najmä jej predchádzajúce úsilie o humanitárnu pomoc a odstraňovanie improvizovaných výbušných zariadení (IED), ktoré bude dôležité v záujme rýchleho návratu utečencov a vnútorne vysídlených osôb; napriek tomu naliehavo vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby zintenzívnili úsilie o stabilizáciu v oslobodených oblastiach;
10. naliehavo vyzýva irackú vládu a jej medzinárodných partnerov, aby vyriešenie otázok týkajúcich sa sporných medzinárodných hraníc Irackej republiky mierovou cestou považovali za prioritu;
11. vyzýva všetky strany konfliktu, aby v počas bojov a po nich rešpektovali medzinárodné humanitárne právo a aby dodržiavali zásady primeranosti, rozlišovania a opatrnosti; nalieha na všetky strany konfliktu, aby otvorili humanitárne koridory s cieľom umožniť a pomôcť civilistom utiecť pred konfliktom, predísť tomu, aby uviazli v Mosule a aby ich militanti ISIS/Dá'iš použili ako ľudské štíty, poskytnúť im prístup do bezpečia a k humanitárnej pomoci a zaistiť pomoc a ochranu pre civilistov počas procesu bezpečnostných kontrol v súlade s vnútroštátnymi a medzinárodnými normami, a to najmä s cieľom zabezpečiť, aby rodiny neboli rozdelené a deti neboli vystavené riziku, a zriadiť monitorovací mechanizmus tretích strán v rámci OSN; vyzýva najmä na prijatie všetkých potrebných opatrení s cieľom zabezpečiť, aby deti a ich rodiny boli chránené pred bombardovaním a aby sa minimalizovali obeť a chránila sa civilná infraštruktúra, najmä školy a nemocnice;

12. naliehavo vyzýva všetkých aktérov zapojených do boja proti ISIS/Dá'iš v Iraku, aby nadviazali udržateľnú, dlhodobú a inkluzívnu politickú spoluprácu a dialóg s cieľom položiť základy pre vybudovanie Iraku bez radikálnych a extrémistických hnutí; vyzýva EÚ a jej členské štáty, globálnu koalíciu na boj proti ISIL, medzinárodné spoločenstvo a medzinárodných aktérov, aby spolupracovali s národnou vládou a regionálnymi vládami Irackej republiky na udržateľnom bezpečnostnom riešení na Ninivskej planine, v Tal Afare a Sindžáre;
13. žiada Európsku úniu, OSN a celé medzinárodné spoločenstvo, aby v spolupráci s vládou a regionálnymi samosprávami Irackej republiky dohliadali na opätovné začlenenie všetkých vysídlených Iračanov a etnických a náboženských menšín;
14. vyzýva ESVČ, členské štáty a medzinárodné spoločenstvo, aby poskytli praktickú a diplomatickú podporu pre vytvorenie udržateľnej a inkluzívnej štruktúry v regióne po skončení konfliktu, najmä pokiaľ ide o možnosť, aby boli autonómne provincie vrátane oblasti Ninivskej planiny, Sindžáru a Tal Afaru politicky zastupované pôvodným obyvateľstvom tohto regiónu; opätovne zdôrazňuje dôležitosť účasti náboženských organizácií poskytujúcich pomoc pri koordinovanej humanitárnej činnosti, najmä pokiaľ ide o vysídlené etnické a náboženské menšiny;
15. nabáda EÚ a jej členské štáty, ako aj medzinárodné spoločenstvo, aby poskytli technickú pomoc irackej vláde pri vykonávaní rozhodnutia vytvoriť provinciu na Ninivskej planine v súlade s rozhodnutím kabinetu z 21. januára 2014 a pri ďalšej decentralizácii prostredníctvom vytvorenia provincií v Tal Afare a Sindžáre, ako aj podpore nových provinčných správnych orgánov, aby naplnili svoj plný potenciál;
16. vyzýva ESVČ, aby po oslobodení uplatnila svoj vplyv pri rokovaníach s KRG a irackou vládou s cieľom zabezpečiť, že etnickým menšinám v regióne, predovšetkým kresťanom (Chaldejcom/sýrskym Aramejcom/Asýrčanom), jezidom, Turkménom, Šabakom a Kakajom, budú priznané ich legitímne práva a budú začlenené do nového administratívneho zriadenia v snahe zabrániť vypuknutiu nových konfliktov;
17. nabáda členské štáty EÚ, aby v spolupráci s irackou vládou do zoznamu zložiek oprávnených prijímať pomoc zaradili miestne bezpečnostné sily; domnieva sa, že miestne bezpečnostné sily by mali zahŕňať aj miestne sily, ktoré sa zaviazali chrániť mimoriadne ohrozené etnické a náboženské menšinové spoločenstvá na Ninivskej planine, v Tal Afare, Sindžáre a inde pred hrozbou džihádizmu/salafizmu;
18. pripomína, že záchrana životov civilistov a dodržiavanie medzinárodného humanitárneho práva sú základným politickým predpokladom zmierenia a rozvoja a jediným spôsobom, ako poraziť nenávisť a rozdeľovanie, a že je veľmi dôležité nepodnecovať ďalšie napätie medzi komunitami a položiť základy stabilného a prosperujúceho Iraku;
19. nalieha na vojenskú koalíciu pod vedením Iraku, aby prijala všetky potrebné opatrenia na zachovanie dôkazov o vojnových zločinoch a zločinoch proti ľudskosti spáchaných príslušníkmi ISIS/Dá'iš s cieľom zabezpečiť, aby bolo možné vyvodit' zodpovednosť;
20. zdôrazňuje, že je veľmi dôležité včasne a účinne zabezpečiť bezpečnosť prostredníctvom skutočných bezpečnostných koridorov, kde je možné zachovať ochranu, a to vrátane odminovania, znovunastolenia právneho štátu a obnovenia

základných služieb, ako je zdravotníctvo, dodávky elektriny a vzdelávanie v oslobodených oblastiach; upozorňuje, že ak sa nepodarí zaručiť základné služby, bezpečnosť a dlhodobú stratégiu boja proti základným príčinám problémov, ako aj úsilie o sociálnu súdržnosť, bude to viesť k opätovnému rozšíreniu extrémistických síl; vyzýva preto na pevné prepojenie humanitárnej pomoci a rozvojovej spolupráce s cieľom zaručiť pokračovanie podpory od humanitárnej pomoci k stabilizácii, odolnosti a rozvoju Iraku;

21. zdôrazňuje dôležitosť Mosulu pre celý Irak a vyzýva na zastúpenie menšín v nových správnych orgánoch Mosulu; zdôrazňuje legitímne právo etnických a náboženských menšín na politickú účasť a na obnovu ich majetkových práv; vyzýva na mierové spolužitie a riadne dodržiavanie práv rôznych etnických a náboženských menšín, ktoré boli historicky silne zastúpené a žili spoločne v mieri, a to najmä jezidi v pohorí Sindžár, Chaldejci/sýrski Aramejci/Asýrčania na Ninivskej planine a Turkméni v oblasti Tel Afar a v častiach kirkúckej gubernie; vyzýva tiež na prijatie opatrení na zaručenie bezpečného návratu vysídlených utečencov;
22. naliehavo vyzýva irackú vládu, aby s podporou od EÚ a jej členských štátov poskytla prostriedky na odminovanie oblastí, ktoré predtým okupovala organizácia ISIS/Dá'iš, a spolupracovala s miestnymi radami zastupujúcimi menšiny s cieľom zabezpečiť fungujúcu koordináciu a vyhnúť sa oneskoreniam, ktoré by zabránili návratu utečencov a osôb vysídlených v rámci krajiny;
23. zdôrazňuje potrebu pokračovať v boji proti ďalšiemu šíreniu islamsko-džihádistických ideológií v regióne a za jeho hranicami vrátane salafistického džihádizmu, ktorý slúži na teologické a politické podnecovanie trestnej činnosti organizácie ISIS/Dá'iš, a to aj po oslobodení Mosulu; vyzýva členské štáty EÚ, aby prípady genocídy, vojnových zločinov a zločinov proti ľudskosti spáchané v Iraku, Sýrii, Líbyi a v ďalších krajinách organizáciou ISIS/Dá'iš postupovali Medzinárodnému trestnému súdu;
24. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii, podpredsedníčke Komisie/vysokej predstaviteľke Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, osobitnému zástupcovi Európskej únie pre ľudské práva, vládam a parlamentom členských štátov, irackej vláde a parlamentu, regionálnej vláde Kurdistanu a generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov.